
Воронешки државен универзитет   Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
Русија   Македонија

Воронежский государственный университет   Университет имени Гоце Делчева, г. Штип,
Россия   Македония

Voronezh State University   Goce Delcev University in Stip,
Russia   Macedonia

Четвертая международная научная   Четврта меѓународна научна
конференција   конференција

Fourth International Scientific Conference

ФИЛКО FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ   ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ
PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ СБОРНИК СТАТЕЙ CONFERENCE PROCEEDINGS

23-25 мај 2019 / 23-25 мая 2019 / 23-25 May 2019

Воронеж

Воронеж

Voronezh

**Воронешки државен универзитет
Русија**

**Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
Македонија**

**Воронежский государственный университет
Россия**

**Универзитет имени Гоце Делчева, г. Штип,
Македонија**

**Voronezh State University
Russia**

**Goce Delcev University in Stip,
Macedonia**

**Четвертая международная научная
конференция**

**Четврта меѓународна научна
конференција**

Fourth International Scientific Conference

ФИЛКО

FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

**ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS**

23-25 мај 2019 / 23-25 мая 2019 / 23-25 May 2019

Воронеж

Воронеж

Voronezh

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

821(062)

811(062)

316.7(062)

37(062)

МЕЃУНАРОДНА научна конференција (4 ; 2019 ; Воронеж)

Филологија, култура и образование [Електронски извор] : зборник на трудови / Четврта меѓународна научна конференција, 23-25 мај 2019, Воронеж = Филологија, култура и образование : сборник статей / Четвертая международная научная конференция, 23-25 мая 2019, Воронеж = Philology, culture and education : conference proceedings / Fourth international scientific conference, 23-25 May 2019, Voronezh. - Штип : Универзитет "Гоце Делчев" = Универзитет имени Гоце Делчева = Shtip : Goce Delcev University, 2019

Начин на пристап (URL): <http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>. - Трудови на мак., рус. и англ. јазик. - Фусноти кон текстот. - Текст во PDF формат, содржи 368 стр. , табели. - Наслов преземен од екранот. - Опис на изворот на ден 31.12.2019. - Abstracts кон повеќето трудови. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-244-698-1

1. Насп. ств. насл.

а) Книжевност - Собири б) Јазици - Собири в) Култура - Собири г)

Образование - Собири

COBISS.MK-ID 111947786

ОРГАНИЗАЦИСКИ КОМИТЕТ

Драгана Кузмановска, Филолошки факултет при УГД

Олга А. Бердникова, Филолошки факултет при ВГУ

Светлана Јакимовска, Филолошки факултет при УГД

Татјана А. Тернова, Филолошки факултет при ВГУ

Виолета Димова, Филолошки факултет при УГД

Генадиј Ф. Коваљов, Филолошки факултет при ВГУ

Костадин Голаков, Филолошки факултет при УГД

Лариса В. Рибачева, Филолошки факултет при ВГУ

МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМСКИ КОМИТЕТ

Виолета Димова (Македонија)

Даниела Коцева (Македонија)

Драгана Кузмановска (Македонија)

Ева Ѓорѓиевска (Македонија)

Марија Кусевска (Македонија)

Силвана Симоска (Македонија)

Татјана Стојановска Иванова (Македонија)

Лариса В. Рибачева (Русија)

Софија Заболотнаја (Русија)

Татјана А. Тернова (Русија)

Татјана Атанасоска (Австрија)

Олег Н. Фенчук (Белорусија)

Јулиа Дончева (Бугарија)

Билјана Мариќ (Босна и Херцеговина)

Душко Певуља (Босна и Херцеговина)

Волф Ошлис (Германија)

Волфганг Моч (Германија)

Габриела Б. Клајн (Италија)

Михал Ванке (Полска)

Мајкл Рокланд (САД)

Даниела Костадиновиќ (Србија)

Селена Станковиќ (Србија)

Тамара Валчиќ-Булиќ (Србија)

Ахмед Ѓуншен (Турција)

Нецати Демир (Турција)

Шерифе Сехер Ерол Чал'шкан (Турција)

Карин Руке-Бруген (Франција)

Танван Тонтат (Франција)

Технички секретар

Ирина Аржанова

Марица Тасевска

Главен и одговорен уредник

Драгана Кузмановска

Јазично уредување

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонски јазик)

Марјана Розенфелд (руски јазик)

Биљана Иванова (англиски јазик)

Снежана Кирова (англиски јазик)

Татјана Уланска (англиски јазик)

Техничко уредување

Ирина Аржанова

Костадин Голаков

Марица Тасевска

Славе Димитров

Адреса на организацискиот комитет:

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македонија

Воронешки државен универзитет

Филолошки факултет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Русија

Е-пошта: filko.conference@gmail.com

Веб-страница: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Драгана Кузмановска, Филологический факультет при УГД

Ольга А. Бердникова, Филологический факультет при ВГУ

Светлана Якимовска, Филологический факультет при УГД

Татьяна А. Тернова, Филологический факультет при ВГУ

Виолета Димова, Филологический факультет при УГД

Геннадий Ф. Ковалев, Филологический факультет при ВГУ

Костадин Голаков, Филологический факультет при УГД

Лариса В. Рыбачева, Филологический факультет при ВГУ

МЕЖДУНАРОДНАЯ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Виолета Димова (Македония)

Даниела Коцева (Македония)

Драгана Кузмановска (Македония)

Ева Гёргиевска (Македония)

Мария Кусевска (Македония)

Силвана Симоска (Македония)

Татьяна Стояновска-Иванова (Македония)

Лариса В. Рыбачева (Россия)

Софья Заболотная (Россия)

Татьяна А. Тернова (Россия)

Татьяна Атанасоска (Австрия)

Олег Н. Фенчук (Беларусь)

Юлиа Дончева (Болгария)

Биляна Марич (Босния и Херцеговина)

Душко Певуля (Босния и Херцеговина)

Вольф Ошлис (Германия)

Волфганг Моч (Германия)

Габриелла Б. Клейн (Италия)

Ева Бартос (Польша)

Михал Ванке (Польша)

Майкл Рокланд (США)

Даниела Костадинович (Сербия)

Селена Станкович (Сербия)

Тамара Валчич-Булич (Сербия)

Ахмед Гюншен (Турция)

Неджати Демир (Турция)

Шерифе Сехер Эрол Чал'шкан (Турция)

Карин Рукэ-Брутэн (Франция)

Танван Тонтат (Франция)

Ученый секретарь

Ирина Аржанова

Марица Тасевска

Главный редактор

Драгана Кузмановска

Языковая редакция

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонский язык)

Марьяна Розенфельд (русский язык)

Бильяна Иванова (английский язык)

Снежана Кирова (английский язык)

Татьяна Уланска (английский язык)

Техническое редактирование

Ирина Аржанова

Костадин Голаков

Марица Тасевска

Славе Димитров

Адрес организационного комитета

Университет им. Гоце Делчева – Штип

Филологический факультет

ул. „Крсте Мисирков“ д. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македония

Воронежский государственный университет

Филологический факультет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Россия

Э-почта: filko.conference@gmail.com

Веб-сайт: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

EDITORIAL STAFF

Dragana Kuzmanovska, Faculty of Philology, UGD

Olga A. Berdnikova, Faculty of Philology, VGU

Svetlana Jakimovska, Faculty of Philology, UGD

Tatyana A. Ternova, Faculty of Philology, VGU

Violeta Dimova, Faculty of Philology, UGD

Genadiy F. Kovalyov, Faculty of Philology, VGU

Kostadin Golakov, Faculty of Philology, UGD

Larisa V. Rybatcheva, Faculty of Philology, VGU

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

Daniela Koceva (Macedonia)

Dragana Kuzmanovska (Macedonia)

Eva Gjorgjievska (Macedonia)

Marija Kusevska (Macedonia)

Silvana Simoska (Macedonia)

Tatjana Stojanovska-Ivanova (Macedonia)

Violeta Dimova (Macedonia)

Larisa V. Rybatcheva (Russia)

Sofya Zabolotnaya (Russia)

Tatyana A. Ternova (Russia)

Tatjana Atanasoska (Austria)

Oleg N. Fenchuk (Belarus)

Yulia Doncheva (Bulgaria)

Biljana Maric (Bosnia and Herzegovina)

Dushko Pevulja (Bosnia and Herzegovina)

Wolf Ochlies (Germany)

Wolfgang Motch (Germany)

Gabriella B. Klein (Italy)

Ewa Bartos (Poland)

Michal Wanke (Poland)

Danijela Kostadinovic (Serbia)

Selena Stankovic (Serbia)

Tamara Valchic-Bulic (Serbia)

Ahmed Gunshen (Turkey)

Necati Demir (Turkey)

Şerife Seher Erol Çalışkan

Karine Rouquet-Brutin (France)

That Thanh-Vân Ton (France)

Michael Rockland (USA)

Conference secretary

Irina Arzhanova

Marica Tasevska

Editor in Chief

Dragana Kuzmanovska

Language editor

Danica Atanasovska-Gavrilova (Macedonian)

Maryana Rozenfeld (Russian)

Biljana Ivanova (English)

Snezana Kirova (English)

Tatjana Ulanska (English)

Technical editing

Irina Arzhanova

Kostadin Golakov

Marica Tasevska

Slave Dimitrov

Address of the Organizational Committee

Goce Delcev University - Stip

Faulty of Philology

Krste Misirkov St. 10-A

PO Box 201, Stip - 2000, Republic of Macedonia

Voronezh State Universiy

Faculty of Philology

10 pl. Lenina, Voronezh, 394006, Russia

E-mail: filko.conference@gmail.com

Web-site: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>

СОДРЖИНА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Боровикова Яна – ОРГАНИЗАЦИИ ОБУЧЕНИЯ ЛИЦ ТРЕТЬЕГО ВОЗРАСТА.....	4
2. Бубнов Александр – ОСОБЕННОСТИ СОЦИАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ СТУДЕНЧЕСКИХ И КУРСАНТСКИХ ГРУПП В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ В ВУЗЕ.....	12
3. Bunčić Suzana R. – KAPOR`S <i>CONFESSIONS</i> BETWEEN METAFICTION, FICTION AND AUTOBIOGRAPHY.....	17
4. Бутусова Наталия – ОБ АКТИВНЫХ МЕТОДАХ ИЗУЧЕНИЯ ПРАВА В ВУЗЕ.....	24
5. Витанова Рингачева Ана – РЕЛИКТИ НА ШАМАНИЗМОТ КАКО НИШКА НА ПОВРЗУВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКАТА И РУСКАТА ТРАДИЦИЈА.....	35
6. Власова Надежда – ЛЕКСИЧЕСКИЕ ИГРОВЫЕ УПРАЖНЕНИЯ НА ДОВУЗОВСКОМ ЭТАПЕ ИЗУЧЕНИЯ РКИ.....	42
7. Гайдар Карина – ВУЗЫ НА ПОРОГЕ НОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ: КАК СОВМЕСТИТЬ ПЛОХО СОВМЕЩАЕМОЕ, ИЛИ НУЖНЫ ЛИ ОКСЮМОРОНЫ ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ?	49
8. Гладышева Светлана – ЖУРНАЛЫ ДЛЯ ДЕТЕЙ В СОЦИОКУЛЬТУРНОМ ПРОСТРАНСТВЕ РУССКОГО ЗАРУБЕЖЬЯ (1920-1940-Е ГГ.)	56
9. Голицына Т.Н., Заварзина В.А. – ЖАРГОННАЯ ЛЕКСИКА В РОССИЙСКОМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ДИСКУРСЕ НОВЕЙШЕГО ПЕРИОДА.....	62
10. Грачева Жанна – ТЕМПОРАЛЬНОЕ МАРКЕМНОЕ ПРОСТРАНСТВО В РОМАНЕ В. НАБОКОВА «МАШЕНЬКА»	66
11. Гркова Марија – УСВОЈУВАЊЕТО НА <i>ИМЕНКИТЕ</i> ВО VI И ВО VII ОДДЕЛЕНИЕ ВО ШТИПСКО.....	76
12. Грујовска-Миланова Сашка – КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА НА УПОТРЕБАТА НА МОДАЛНИТЕ ГЛАГОЛИ КАКО МАРКЕРИ ЗА ЕВИДЕНЦИЈАЛНОСТ ВО МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК.....	83
13. Ѓорѓиева Димова Марија – ИНТЕРДИСКУРСИВНИОТ ТАНЦ МЕЃУ РОМАНОТ И ИСТОРИЈАТА.....	89
14. Данькова Т.Н. – ЯЗЫКОВОЕ ВОПЛОЩЕНИЕ ЛЮБВИ К РОДИНЕ В ТВОРЧЕСТВЕ Н.М. РУБЦОВА.....	96
15. Денкова Јованка – МАКЕДОНСКО-РУСКА КНИЖЕВНА ПАРАЛЕЛА (ВАНЧО НИКОЛЕСКИ–САМУИЛ МАРШАК.....	103
16. Жаров Сергей - СВОБОДА КАК ПРОБЛЕМА ОБУЧЕНИЯ В КУЛЬТУРАХ ВОСТОКА И ЗАПАД.....	110
17. Žigić Vesna, Stekić Dunja, Martać Valentina – DIFFICULTIES THAT PEOPLE WITH VISUAL IMPAIRMENT HAVE IN ACCESSIBILITY TO WEB INFORMATION BY USING THE AUDITORY ACCESS.....	112
18. Зыкова Наталья, Мазкина Ольга – ФОРМИРОВАНИЕ КОНФЛИКТОЛОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СПОРТИВНЫХ ТРЕНЕРОВ В УСЛОВИЯХ РЕАЛИЗАЦИИ НОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ.....	122

19. Ивановска Билјана – ГОВОРНИОТ ЧИН „ОДБИВАЊЕ“ И НЕГОВА РЕАЛИЗАЦИЈА КАЈ МАКЕДОНСКИТЕ ИЗУЧУВАЧИ НА СТРАНСКИ ЈАЗИК.....	127
20. Караниколова-Чочоровска Луси – СУПТИЛНИТЕ ПРОТИВРЕЧНОСТИ ВО ЛИРИКАТА НА ПЕТАР ПЕРАДОВИЌ.....	135
21. Кашкина Марина – РАЗВИТИЕ АНАЛИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ НА УРОКАХ ИСТОРИИ.....	141
22. Кибальниченко Сергей – ПРОБЛЕМА ДИАЛОГИЗМА В ТВОРЧЕСТВЕ Ф.М. ДОСТОЕВСКОГО И ВЯЧ. ИВАНОВА	145
23. Kyrchanoff Maksym W. – HERITAGE OF NIKOLAI LESKOV AND CULTURAL INFLUENCES IN CONTEXTS OF RUSSIAN-AMERICAN LITERARY PARALLELS.....	151
24. Кислова Дарња – СРАВНЕНИЕ КАК СРЕДСТВО ВЫРАЖЕНИЯ СПЕЦИФИКИ ХУДОЖЕСТВЕННОГО МИРОВОСПРИЯТИЯ (НА МАТЕРИАЛЕ ТЕКСТОВ НАТАЛЬИ О’ШЕЙ)	160
25. Комаровская Елена, Жиркова Галина – КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ ПЕДАГОГОВ КАК ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА.....	166
26. Кортунова Лилия – ТЕХНОЛОГИЯ «ДЕБАТЫ» КАК ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ТИП ОБУЧЕНИЯ И СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ ОБУЧАЮЩИХСЯ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ	177
27. Koteva-Mojsovska Tatjana, Shehu Florina – THE INITIAL EDUCATION OF TEACHER AND ITS CONNECTION TO PRACTICE IN THE “SOCIETY OF KNOWLEDGE”.....	181
28. Коцева Весна – ЕКСПЛИЦИТНИТЕ ОБЈАСНУВАЊА КАКО НЕОПХОДНА ИЛИ НЕПОТРЕБНА КОМПОНЕНТА ВО РАМКИТЕ НА ПОУЧУВАЊЕТО ГРАМАТИКА СО ОБРАБОТКА НА ИНПУТ	187
29. Koseva Daniela, Mirascieva Snezana – EDUCATION - NEED OF CULTURE.....	195
30. Кузмановска Драгана, Кирова Снежана, Иванова Биљана – ФРАЗЕОЛОГИЗМИТЕ КАКО ВАЖНА АЛКА ВО ПРОЦЕСОТ НА УСВОЈУВАЊЕ НА СТРАНСКИОТ ЈАЗИК.....	199
31. Кузмановска Драгана, Мрмеска Викторија – МАКЕДОНСКО-ГЕРМАНСКИ ПОСЛОВИЧНИ ПАРАЛЕЛИ СО АНИМАЛИЗМИ.....	204
32. Леонтиќ Марија – ЗБОРОВНИ ГРУПИ СО ПРИСВОЕН СУФИКС ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И НИВНОТО ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК.....	210
33. Лесневская Димитрина – БОЛГАРСКАЯ СЛАВИСТИКА – СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	216
34. Лумпова Лидија – ЯВЛЕНИЕ ДИАЛОГИЧНОСТИ В РОМАНЕ-ЭПОПЕЕ Л.Н. ТОЛСТОГО «ВОЙНА И МИР».....	222
35. Мартиновска Виолета – МАКЕДОНСКО-РУСКИ КУЛТУРНИ ПАРАЛЕЛИ...	229
36. Milanović Nina S. – SYNTAX-STYLISTIC FEATURES OF COMPARATIVE STRUCTURES IN THE NOVEL <i>WE, DELETED</i> BY S. VLADUŠIĆ.....	234
37. Младеноски Ранко – ОКСИМОРОНОТ ВО „НЕЖНОТО СРЦЕ НА ВАРВАРОТ“ ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ.....	240

38. Негриевска Надица - ЗНАЧЕЊЕТО НА ИТАЛИЈАНСКИТЕ ПРОСТИ ПРЕДЛОЗИ FRA и TRA И НИВНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК	248
39. Недосейкин Михаил – КУЛЬТУРНАЯ ПАМЯТЬ И МОТИВ «ОБРЕТЕНИЯ СЕБЯ» В РОМАНЕ М. ОНДАТЖЕ «АНГЛИЙСКИЙ ПАЦИЕНТ».....	256
40. Недялкова Наталия Дмитриевна – СОВРЕМЕННАЯ МАКЕДОНСКАЯ ПОЭЗИЯ – ОТ СИМВОЛИЗМА ДО МАГИЧЕСКОГО СВЕРХРЕАЛИЗМА.....	262
41. Ниами Емил, Голаков Костадин - СУПСТАНТИВИРАНИТЕ ПРИДАВКИ И ПРИЛОШКИ ОПРЕДЕЛБИ ВО РУСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК...	269
42. Никифоров Игорь – ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ КОНСТРУКТИВНОГО РАЗРЕШЕНИЯ МЕЖЛИЧНОСТНЫХ КОНФЛИКТОВ В ВОИНСКИХ КОЛЛЕКТИВАХ	274
43. Пляскова Елена – НАЦИОНАЛЬНАЯ СПЕЦИФИКА НЕМЕЦКИХ КОМПАРАТИВНЫХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ.....	279
44. Позднякова О.В. – СОВРЕМЕННЫЙ РЕБЕНОК И ДЕТСКАЯ КНИГА. НОВЫЕ ВЕКТОРЫ РАЗВИТИЯ.....	286
45. Попов Сергей – ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ЛЕКСИКИ РАЗЛИЧНЫХ ЯЗЫКОВЫХ ГРУПП В ТОПОНИМИИ ВОРОНЕЖСКОЙ ОБЛАСТИ.....	292
46. Пороткова Наталья, Соловьева Ирина – ФОРМИРОВАНИЕ ТВОРЧЕСКОЙ САМОСТОЯТЕЛЬНОСТИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ СТУДЕНТОВ – ПСИХОЛОГОВ.....	297
47. Прасолов Михаил – ОНТОЛОГИЧЕСКИЙ СТАТУС ЯЗЫКА И НЕУСТРАНИМОСТЬ АВТОРА: ЗАМЕЧАНИЯ К ФИЛОСОФИИ ИМЕНИ С.Н. БУЛГАКОВА	301
48. Ристова Цветанка – АНАЛИЗА НА ПРЕДНОСТИТЕ И МОЖНОСТИТЕ ОД УЧЕЊЕТО НА ДАЛЕЧИНА ВО ОБРАЗОВАНИЕТО НА ТУРИЗМОТ И ХОТЕЛИЕРСТВОТО.....	308
49. Романова Светлана – ЖАНРОВОЕ СВОЕОБРАЗИЕ ТВОРЧЕСТВА РУССКОЯЗЫЧНОГО АВТОРА БЕЛАРУСИ ЭДУАРДА СКОБЕЛЕВА (НА ПРИМЕРЕ РОМАНА «БЕГЛЕЦ»)	315
50. Сверчков Дмитрий – СОСТАВЛЯЮЩИЕ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ТРАЕКТОРИИ КУРСАНТА И ИХ КОМПОНЕНТЫ.....	322
51. Shehu Florina, Koteva Mojsovska Tatjana – TEACHERS' INTERCULTURAL COMMUNICATION COMPETENCIES IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION....	328
52. Сидоров Владимир, Харьков Иван – ЦЕННОСТИ В КОНТЕКСТЕ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ ПРЕДПОЧТЕНИЙ ИНДИВИДОВ КАК НРАВСТВЕННЫЕ И ЭСТЕТИЧЕСКИЕ ИМПЕРАТИВЫ, ВЫРАБОТАННЫЕ ЧЕЛОВЕЧЕСКОЙ КУЛЬТУРОЙ.....	336
53. Сидорова Е.В., Швецова О.А. – ПРОЕКТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ НА ЗАНЯТИЯХ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ В ШКОЛЕ И ВУЗЕ (К ВОПРОСУ О ПРОБЛЕМАХ ПРЕЕМСТВЕННОСТИ	341
54. Симонова Светлана, Белоусов Арсений – К ВОПРОСУ ОБ ЭВТАНАЗИЙНОЙ ПАРАДИГМЕ СОВРЕМЕННОЙ КУЛЬТУРЫ И ТЕНДЕНЦИЯХ ЕЕ ПРЕОДОЛЕНИЯ.....	346
55. Соколова Марија – ЈАДРОТО НА ЈАЗИЧНОТО СОЗНАНИЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК.....	355

56. Тасевска Марица, Хаџи-Николова Адријана – УСВОЈУВАЊЕ НА ВЕШТИНАТА ЗБОРУВАЊЕ ВО НАСТАВАТА ПО ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК.....	360
57. Тодорова Марија – НЕВЕРБАЛНА КОМУНИКАЦИЈА ВО НАСТАВАТА.....	373
58. Токарева Наталџа Владимировна – КАТЕГОРИЈА МЕЧТЫ В ПОЕЗИИ Д.В. ВЕНЕВИТИНОВА.....	377
59. Тужикова В.И. – ОСОБЕННОСТИ ЭТНОСТЕРЕОТИПОВ РУССКОЙ МОЛОДЕЖИ.....	382
60. Филюшкина Светлана, Борискина Жанна – АВТОР В ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОМ ПРОИЗВЕДЕНИИ (НА МАТЕРИАЛЕ КНИГИ Г. ГРИНА «GETTING TO KNOW THE GENERAL. THE STORY OF AN INVOLVEMENT», 1984.).....	390
61. Хаџи-Николова Адријана, Тасевска Марица – СТРАТЕГИИ ЗА УЧЕЊЕ СПОРЕД ОКСФОРД.....	394
62. Христова С.Н. – ФОРМЫ ОБРАЩЕНИЯ Ты / Вы И You В ЭТИКЕТНОЙ РЕЧИ РУССКИХ И АНГЛИЙСКИХ АРИСТОКРАТОВ XIX ВЕКА В АСПЕКТЕ СОЦИОЛИНГВИСТИКИ (НА МАТЕРИАЛЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ РУССКОЙ И АНГЛИЙСКОЙ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ)	403
63. Цацков Оливер – ДУШАН БУДИМИРОВИЌ И СЕРГЕЈ МИХАЈЛОВ ОСНОВОПОЛОЖНИЦИ НА ТЕАТАРСКИОТ И МУЗИЧКИОТ ЖИВОТ ВО ШТИП ПОМЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЛНИ.....	413
64. Чарыкова Ольга – ИМПЛИЦИТНЫЕ КАТЕГОРИИ В СИСТЕМЕ РУССКОГО ЯЗЫКА.....	420
65. Шутаров Васко – МЕДИУМСКАТА ПИСМЕНОСТ И НОВИТЕ ОБРАЗОВНО-КУЛТУРНИ ПРЕДИЗВИЦИ.....	425

МАКЕДОНСКО-ГЕРМАНСКИ ПОСЛОВИЧНИ ПАРАЛЕЛИ СО АНИМАЛИЗМИ

Драгана Кузмановска¹, Викторија Мрмеска²

¹Проф. д-р, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип,
dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk,

²Магистрант, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип,
mrmeska94@gmail.com

Апстракт

По бројните проучување извршени во рамките на лексикологијата и фразеологијата, се дојде до заклучок дека постоечките навидум тешко преводливи јазични категории, какви што се поговорките и пословиците, се преводливи односно имаат свои еквиваленти дури и во јазиците со различна фразеологија. Успешното трансферирање на ваквите јазични категории секако зависи и од лингво-културниот приод. Како непроменети идиоматски изрази со метафорично значење пословиците можат да се најдат во различни јазични форми и значење бидејќи тие ги изразуваат животните искуства на луѓето и нивните егзистенцијални проблеми кои имаат културен карактер.

Клучни зборови: еквиваленти, преводливост, лингво-културен приод

Со прецизирање на насловот на овој труд: Македонско – германски пословични паралели со анимализми, започна нашето патување низ лавиринтите на минатото на двата народи, македонскиот и германскиот, кои навидум по многу нешта се различни, а сепак многу слични.

Мотивот за едно вакво истражување потекна од нивната присутност во секојдневниот говор на човекот или, како што би рекол *Цветковски (1993:23)*, од нивното устрелување со помош на зборовите или, пак, со примањето на таквите устреми. Тие, нè помалку од другите умотворби, доста рељефно го отсликуваат целокупниот живот и бит на еден народ, истовремено истакнувајќи ја народната мудрост и народната филозофија. Токму тие се главните виновници за едно вакво истражување, но за ефектот да биде, уште поголем акцент се става на анимализмите. Анималната компонента е главната нишка која му дава обоеност на овој труд. Јазикот како најважно средство за комуникација преку кое се отсликува светот во кој опстојува човекот, изобилува како со нови, преземени изрази од други јазични, така и со стари, традиционални меѓу кои се и народните пословици и поговорки (ПП). Народните ПП се традиционалното богатство на секој народ или, како што би рекол Поп Јовановски: „*Најубавото наследство на вековите: пословиците и поговорките.*“ (1991:7).

Како важни творби од животот на еден народ, пословиците и поговорките, чијашто содржина е крајно богата и разновидна, ја одразуваат мудроста на еден народ : тие се огледало на неговиот живот, на неговите чувства, страдања и вековните аспирации (*Djamo-Diaconita 1968 : 277-292.*) Преку нив се изразува

длабока мисла за човекот, работата, животот, пријателството и се она што не опкружува. Со ПП најчесто се изнесува критика, суд, за на крајот да се извлече и главната поука:

Sprichwörter sind die Philosophie der einfachen Leute (James Howell)
(Поговорките се филозофија на обичните луѓе).

Предмет на нашето истражување се, како што веќе напоменавме македонско – германските пословични паралели со анимализми.

За целна група на ова истражување се одлучивме за ПП поради тоа што како што би рекла Аница Шаулиќ, а цитирано од Кузмановска (2014):

„со учество на сиот народ, пословиците и поговорките претставуваат драгоценост која ни припаѓа на сите нас од која по некое делче секој од нас во себе носи, зашто било од кој крај на нашата татковина и да бил, секој знае, не од книга, ами непосредно од животот, барем неколку пословици“ (Kilibarda 1976:32)

Во овој труд ќе се разгледуваат најпопуларните поговорки и пословици од германскиот и од македонскиот литературен јазик, а кои, пак, имаат различно потекло.

Најстарата германска поговорка потекнува уште од стариот век и е напишана на старо-високо германски јазик „*althochdeutsch*“ во песната за Хилдебрант „*Hildebrandslied*“ од деветтиот век (Beyer&Beyer 1985: 10).

Влијанието на Библијата не треба да се потцени затоа што влијае на распространувањето на пословиците и поговорките на глобално ниво, но ова, исто така, важи и за влијанието на другите големи религии. Пред сè, овде можеме да ги споменеме библиските преводи на многу поговорки и пословици од страна на Мартин Лутер (Martin Luther) каква што е следнава: “*Wer andern eine Grube gräbt, fällt selbst hinein*“ (Кој некому копа гроб, самиот паѓа во него.)

Постојат и ПП кои се позајмени од други јазици, како што следи (сп. Кузмановска 2014):

Пословицава е преземена од турскиот јазик: „*Die Hunde bellen, aber die Karawane zieht weiter*“ (Кучињата си лаат, но караванот си врви);

Латинска пословица: „*Besser ein Spatz in der Hand, als eine Taube auf dem Dach*“ (Подобро врапче во рака, отколку гулаб на гранка). Секако дека има и многу ПП од поново време кои може да бидат од областа на спортот, техниката, политиката и рекламата (Mieder 2006: 28).

Дефинирањето на поимите пословица и поговорка можеме да го потврдиме и преку посочените примери (сп. Кузмановска 2014:32):

„*Ако се сториш овца секој ќе те стриж*“ – (добриот човек секој го искористува, му ја искористува добрината).

Значи, секоја кратка синтаксичка изрека која претставува завршена мисла или суд за нешто врз која не може да се делува односно да се менува нешто туку може само да се прифати како израз на народно животно искуство пренесено по традиција од постариот на помалиот, претставува ПОСЛОВИЦА.

„*Од коњ на магаре*“ – (кога човекот од повисок сталеж паѓа на понизок, односно кога богатиот ќе стане сиромав).

ПОГОВОРКАТА е општопозната кратка синтаксички неоформена изрека која има преносно значење и која претставува одраз на народната мудрост. Таа се смета како дел од реченица а не како цела реченица, затоа што и недостасува уште еден дел за да биде завршена мисла а се употребува како целосен израз поради тоа што е општопозната, односно поради фактот што сите знаат каква порака сака да испрати говорителот и не треба да ја дополнуваат.

Во стручната литература познати се петте вида на класификациски природ на Г. Л. Пермјаков (1970):

Азбучната класификација, како што кажува и самиот назив, подразбира подредување на ПП според нивната прва буква.

Лексичката класификација се врши според некоја лексема во ПП, која се определува како доминантна.

Монографската и генетската класификација на ПП врши класифицирање според потеклото, местото на собирање и јазикот на којшто се создаваат.

Како што кажува и името, тематската класификација се заснова врз темата, односно содржината која е обработена во ПП. Оваа класификација е најкарактеристична за нашите, македонските истражувачи (сп. Кузмановска 2014).

Во овој труд се обидовме акцентот да го ставиме на анализата на ПП со анимализми селектирани според лексичкиот принцип на Пермјаков (1970), затоа што само преку лексичката класификација можевме да ги потенцираме анимализмите кои се, всушност, важна состојка на една ПП преку која се истакнуваат човековите карактерни особини, било да се позитивни или негативни (сп. Кузмановска 2014).

Во овој дел ќе се обидеме да ги класифицирам германските ПП со анимализми, според веќе познатата лексичка класификација, која се врши според некој доминантен збор во изразот, во случајов како доминантни зборови ќе ги истакнеме анимализмите. Оваа класификација е многу слична со тематската, која се заснова врз темата, односно содржината на ПП затоа што и при оваа класификација се потенцираат темите односно содржините изразени преку наведените ПП. Единствената разлика е тоа што кај лексичката, главна улога има лексичкиот елемент во овој случај анимализмот додека, пак, темата, односно содржината, поплатно е наведена.

Die kleinsten Affen haben die längsten Schwänze = die engsten Köpfe oft die längste Zunge (WQ: Affe). Еквивалентна П во македонскиот јазик: „Долга коса- краток ум“ (Величковски 2009: 57).

Man soll das Fell des Bären verteilen, bevor man ihn erlegt hat = über die Verwendung von Geld sprechen, das man noch nicht bekommen hat (MDI 1976: 120). Еквивалентна антонимна П во македонскиот јазик: „Прво отепај ја мечката, после продавај ја кожата“ (Величковски 2009:171).

Понатаму ќе се обидеме да ги класифицираме македонските ПП со анимализми според веќе познатата лексичка класификација која се врши според некој доминантен збор во изразот, во случајов како доминантни зборови ќе ги истакнеме анимализмите. Класификацијата ќе ја направиме врз веќе ексцерпираниот материјал на ПП од македонското јазично подрачје. Оваа класификација е многу слична со тематската која се заснова врз темата односно содржината на ПП затоа што и при оваа класификација се потенцираат темите односно содржините изразени преку наведените ПП. Единствената разлика е тоа

што кај лексичката главна улога има лексичкиот елемент во овој случај анимализмот додека, пак, темата односно содржината попатно е наведена. *Не може на атом, удри на самарот* = не можејќи му ништо на силниот, на тој што треба, му се нафрла на послабиот (Велковска 2008: 86).

Ние за волкот (зборуваме), а волкот на врата = се вели за некој што ќе дојде токму во моментот кога се зборува за него (Велковска 2008: 117).

Главна цел на истражувањето во овој дел е проучување, анализирање и споредување на германските со македонските ПП, обрнувајќи притоа посебно внимание на нивните еквиваленти во двата целни јазика. „Особено тешка е компарацијата на јазици со релативно неограничена можност за komponирање на лексички единици, како што се германскиот и англискиот, со јазици ..., како во случајот со македонскиот...“ (С.Симоска 2010:297)

Споредбеното проучување на ПП во германскиот и во македонскиот јазик, и покрај потешкотиите кои ги наведува Симоска (2010), е од големо значење и за двата јазика, затоа што вакви истражувања досега направиле малкумина истражувачи.

Анализата ја направивме врз основа на неколку потточки и тоа:

1. видот на говорната единица, каде одредуваме за која паремска единица станува збор, за пословица или за поговорка, врз основа на веќе дадените дефиниции за истите;
2. го наведуваме буквалното значење на ПП заради потенцирањето на истите како вистински фразеолошки единици;
3. еквивалентната ПП во однос на македонскиот јазик, со цел воочување на разликите или сличностите на истите во двата целни јазика;
4. преносното значење на германските ПП, сè со цел откривање на вистинските еквиваленти во македонскиот јазик;
5. акцентирање на анималната компонента од германските ПП со цел откривање на што алудира истата.

Immer bleibt der Affe ein Affe werd' er selbst König oder Pfaffe = *du kannst den Charakter eines Menschen nicht verändern, nur weil du sein Aussehen änders (WQ: Affe).*

Вид на говорна единица: пословица.

Буквален превод: „Мајмуноот секогаш си останува мајмун, без разлика дали е крал или поп“.

Еквивалентна П во македонскиот јазик: „Волкот влакното го менува, ама кудта не ја менува“ (Велковска 2008: 116).

Преносно значење: се однесува на непроменливиот карактер на човекот кој останува ист уште од неговото раѓање, па сè до неговата смрт, во случајот станува збор за лош карактер.

Анимална компонента: во германската П се јавува *мајмуноот* кој во македонската верзија како еквивалент го има *волкот*, но и двата анимализма алудираат на лош човек.

Во продолжение се обидовме да ги детектираме најсоодветните еквиваленти на пословици и поговорки (ПП) со анимализми од јазикот – извор, германскиот во

јазикот - цел, македонскиот. За да успееме во тоа потребно беше да ги прецизираме степените на еквивалентност кај ПП со анимализми во двата јазика.

Како најблиска до ова гледиште е класификацијата на фразеологизмите според степенот на еквивалентност на Бергерова (*Bergerová 2005:84*), која разликува пет вида на еквивалентност и тоа:

1. Целосна еквивалентност (Volläquivalenz) која постои кај фразеологизмите, во овој случај кај пословиците и поговорките, кои се усогласени на семантичко, структурно и лексичко ниво во двата јазика

Die Hunde bellen, aber die Karawane zieht weiter (D.11,2002: 377), **Кучињата си лаат, но караванот си врви (Велковска 2009:214)**. Забележани се морфо-синтаксички и семантички поклопувања во однос на сите лексеми кучиња (Hunde), лаат (bellen), караванот (die Karawane), врви (zieht weiter). Кај оваа пословица имаме целосно поклопување во однос на преносното значење што укажува на богатото културно наследство на народите од индоевропското јазично семејство.

2. Делумна еквивалентност (Teiläquivalenz) се однесува на оние изрази, кои навистина се усогласени, но постојат јасни разлики во однос на сликовитоста, на лексичкото усогласување, на семантиката или на функцијата. Но, тие се минимални и не влијаат на усогласување на нивното значење и поради тоа, ги нарекуваме делумни, а не целосни еквиваленти. *Ein Spatz in der Hand ist besser als die Taube auf dem Dach (D11, 2002:714)*; **Подобро врапче в рака, отколку гулаб на гранка (Величковски 2009:166)**. Лексемата рака (Hand, hand) ја забележуваме во двата јазика. Семантички поклопувања имаме на македонската со германската пословица и тоа во однос на следниве лексеми врапче (Spatz), гулаб (Taube). Во однос на лексемата *гранка* различна е, во германскиот јазик е покрив (Dach), значи, имаме *делумни совпаѓања* по принципот на синтаксички паралелизам.

3. Нулта еквивалентност (Nulläquivalenz) кај нефразеолошката еквивалентност, односно при недостиг на синонимен или антонимен еквивалент во јазикот, се посегнува кон преведување или кон опишување на дејството. **Wenn es dem Esel zu wohl wird, geht er aufs Eis (D11, 2002: 201)** *Кога на магарето му оди добро, тоа чекори дури и на мраз.* или човекот што се збогатува одејќи нагоре по патот на успехот лесно може да нагазне и на мраз, односно лесно може да прифати ризик (Проф. Д-р Д. Кузмановска).

4. Семантичката еквивалентност (Semantische Äquivalenz) под овој поим се подразбираат фразеолошки единици кои имаат различна форма, а упатуваат и на разлики во сликовитоста. Единствена заедничка црта им е приближно истото значење и дејството кое го отсликуваат. **Прво отепај ја мечката, после продавај ја кожата (Величковски 2009:171)**. *Man soll das Fell des Bären verteilen, bevor man ihn erlegt hat (MDI 1976: 120)*

5. Лажни пријатели (Falsche Freunde) се нарекуваат така затоа што се навистина лажни пријатели на преведувачот/ истражувачот. Тие се, во двата јазика, формално идентични, но според значењето немаат ништо заедничко. Според Бергерова (*Bergerová 2005:50*) заслужуваат најголемо внимание, пред сè, во наставата по јазик. **Sie brachte mich auf die Palme (WQ: Palme)**. (***буквално значење**: Таа ме полуде.) (Д. Кузмановска)

Заклучок: Пословиците од секогаш биле интересен предмет на истражување и со текот на времето биле објавени бројни пословици и поговорки. Најголем дел од пословиците и поговорките потекнуваат од анонимната народна традиција.

Откако се одлучивме за македонско - германските пословични паралели со анимализми започнавме да навлегуваме подлабоко во лингвистичката ризница. Истовремено се обидовме да ги разграничимо и поимите пословица и поговорка. Понатаму следеа обидите на повеќе научници да ги класифицираат според различни критериуми. Сметајќи дека ова подрачје - анимализми има значајна улога во создавањето, односно користењето, па и во разбирањето на овие творби, во еден дел посветивме внимание на лексичката класификација на ПП со анимализми во македонската, односно германската традиција за да на крајот ја дадеме ѝ анализата на германско- македонските ПП.

Класификацијата на Бергерова (Bergerová 2005:84), ни даде можност да се соочиме со правилното трансформирање на сите овие фразеолошки изрази од германскиот во македонскиот јазик и обратно.

Споредувајќи ги македонските пословици со германските и обратно може да се констатира дека : има пословици и поговорки коишто се сложуваат буквално или речиси буквално со германските и има пословици и поговорки коишто имаат само содржинска сличност едни со други.

Користена литература на латиница:

1. DUDEN(1997). Redewendungen und sprichwortliche Redensarten.Band II.
2. Friedrich, W. (1976). Moderne deutsche Idiomatik. Alphabetisches Wörterbuch mit Definitionen und Beispiele. 2 neubearbeitete Auflage. Max Hueber Verlag. München;
3. Mannheim/Leipzig/Zurich; (1998). Redewendungen und sprichwörtliche Redensarten. Wörterbuch der deutschen Idiomatik.Bearb.v.G.Drosdowski u.W.Scholze-Stubenrecht. Mannheim/Leipzig/Wien/Zürich;

Користена литература на кирилица:

1. Величковски Б. (2002). Македонско-англиски и англиско-македонски пословични паралели. Институт за фолклор, Скопје;
2. Велјановска, К. (1997): За соматските фразеолошки изрази во македонскиот јазик. ЛЗБ. XLIV. 1-3, 51-55;
3. Кузмановска, Д. (2014): Пословиците и поговорките со анимална компонента во германскиот и во македонскиот јазик“ Докторска дисертација. Фонд на Филолошки факултет. Скопје
4. Кузмановска, Д., Петковска, Б., Ничева, В. (2014). Успешен трансфер на поговорките и пословиците од еден во друг јазик. Годишен зборник 2013 - Филолошки факултет, УГД - Штип. ISSN 1857-7059
5. Македонски пословици и поговорки (2009) кн.73. Институт за фолклор „Марко Цепенков“,Скопје;
6. Поп Јовановски, А.(1991). Македонски народни пословици. Студентски збор.1 изд. Скопје;